

OSVEDČOVANIE POŽIARNYCH KONŠTRUKCIÍ AKO JEDNA Z POVINNOSTÍ PRÁVNICKEJ OSOBY, RESP. FYZICKEJ OSOBY AKO STAVBENÍKA PRI REALIZÁCII STAVIEB A ICH UVÁDZANÍ DO PREVÁDZKY

Pri realizácii stavieb z hľadiska ich protipožiarnej bezpečnosti sa postupuje podľa projektového riešenia pre danú stavbu, vrátane riešenia protipožiarnej bezpečnosti stavby.

Zákon č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších zmien a doplnkov upravuje (ďalej len „zákon o ochrane pred požiarmi“) a stanovuje v §§ 4 a 5, resp. v § 14 povinnosti pre právnické osoby, fyzické osoby - podnikateľov, resp. pre fyzické osoby aj v súvislosti s protipožiarou bezpečnosťou stavieb v ich vlastníctve.

Osobite sú upravené povinnosti uvedených právnych subjektov pri „**vypracúvaní projektovej dokumentácie stavieb, pri uskutočňovaní stavieb a pri ich užívaní, ako aj pri zmene užívania stavieb riešili a dodržiavali požiadavky protipožiarnej bezpečnosti stavieb**“ (§ 4 písm. k) zákona o ochrane pred požiarmi - pre právnické osoby, resp. § 14 písm. a), pre osoby fyzické)

Uvedené povinnosti, ako aj ďalšie povinnosti pre dané právne subjekty sú následne podrobnejšie upravené vo všeobecne záväzných právnych predpisov nižšej právnej sily, ktorými sú najmä vyhlášky.

V zásade ide o vyhlášky v gescii Ministerstva vnútra SR, pričom požiadavky na protipožiaru bezpečnosť stavieb pri ich výstavbe, a pri ich užívaní upravuje najmä vyhláška MV SR č. 94/2004 Z. z. Uvedený právny predpis bol vydaný ešte v roku 2004 a to na základe splnomocňovacej doložky uvedenej práve v § 4 písm. k) zákona o ochrane pred požiarmi.

Uvedený právny predpis bol od doby nadobudnutia účinnosti (1.3.2004) novelizovaný celkovo 3 x (v roku 2007 vyhl. č. 307/2007 Z. z., v roku 2012 vyhl. č. 225/2012 Z. z. a v roku 2018 vyhl. č. 334/2018. Z. z.).

Najrozsiahlejšou zmenou uvedeného právneho predpisu bola zmena v roku 2012, ktorá v sebe zahŕňala viac ako 60 zmien a doplnkov. Jednou z dôležitých zmien bola aj oblasť zavedenia inštitútu tzv. „osvedčovania požiarnej konštrukcií“. Uvedený inštitút bol do vyhlášky zavedený na základe viacročnej odbornej diskusie medzi orgánmi štátnej správy na úseku ochrane pred požiarmi (MV SR Prezídium HaZZ, resp. KR HaZZ a OR HaZZ) a profesnými združeniami na úseku ochrane pred požiarmi, výrobcami stavebných výrobkov a zhotoviteľmi požiarnej konštrukcií, ako aj špecialistami požiarnej ochrany.

Zavedenie uvedeného inštitútu malo za cieľ dosiahnuť pri realizácii stavieb splnenie všetkých požiadaviek, vrátane požiadaviek na stavebné konštrukcie z hľadiska ich protipožiarnej bezpečnosti. Išlo najmä o také konštrukcie, ktoré sa realizovali priamo na stavbe a zároveň mali plniť podstatnú funkciu z hľadiska splnenia kritérií v podmienkach požiaru.

Vzhľadom na uvedené bol danou zmenou do vyhlášky MV SR č. 94/2004 Z. z. zavedený nový pojem a to „zhotoviteľ požiarnej konštrukcie“. Tento pojem vo vyhláške však len bližšie definuje a špecifikuje subjekt, ktorý požiaru konštrukciu na stavbe zhotoví, resp. ju do stavby zabuduje. Uvedeným spôsobom MV SR (ako predkladateľ zmeny vyhlášky) chcelo dosiahnuť, aby požiarne konštrukcie, ktoré pri vzniku požiaru plnia nenahraditeľnú funkciu najmä na zabránenie jeho prenosu medzi požiarinými úsekmi, boli do stavieb zabudované pri splnení všetkých podstatných vlastností. Keďže stavbu podľa stavebného zákona realizuje zhotoviteľ (právnická osoba, resp. fyzická osoba – podnikateľ, okrem prípadov napr. jednoduchých stavieb), je aj uvedený inštitút „Osvedčovania požiarnej konštrukcie“ realizovaný právnickou osobou, resp. fyzickou osobou – podnikateľom. Uvedený subjekt je totiž zhotoviteľom danej požiarnej konštrukcie, pričom za jej správnu realizáciu a splnenie požadovaných kritérií preberá plnú zodpovednosť!

Uvedené argumenty a v konečnom dôsledku aj mnohé negatívne skúsenosti s preverením požadovaných vlastností požiarnej konštrukcií na stavbe pri výkone štátneho požiarneho dozoru (najmä v rámci kolaudačných konaní) boli podstatným dôvodom zmeny vyhlášky MV SR č. 94/2004 Z. z. v roku 2012 a zavedenie daného inštitútu.

V konečnom dôsledku je však základná, hlavná a jediná povinnosť pri realizácii stavieb z hľadiska protipožiarnej bezpečnosti uložená výlučne právnickej osobe, resp. fyzickej osobe – podnikateľovi – STAVEBNÍKOVI. (viď § 4 písm. k) zákona o ochrane pred požiarmi).

Zhotoviteľ požiarnej konštrukcie podľa Vyhlášky MV SR č. 94/2004 Z. z., je len jeden z mnohých subjektov, ktoré pri výstavbe, resp. v priebehu užívania stavby realizujú rôzne činnosti, pričom ich „status“ nie je v zákone o ochrane pred požiarmi zakotvený (napr. podľa § 4 písm. m) zákona o ochrane pred požiarmi je právnická osoba povinná „... zabezpečiť pravidelnú kontrolu a čistenie komínov ...; podrobnosti o čistení komínov a vykonávaní ich kontroly..., resp. vzor potvrdenia o vykonaní čistenia komína... ustanoví všeobecne záväzný právny predpis.“.

Vo vyhláške MV SR č. 699/2004 Z. z. vlastnosti, podmienky prevádzkovania a zabezpečenia pravidelnej kontroly požiarnej vodovodov a zdrojov vody na hasenie požiarov, je v § 15 ukladaná povinnosť právnickej osobe a fyzickej osobe – podnikateľovi vykonávať kontrolu zariadení na dodávku vody na hasenie požiarov ešte pred uvedením zariadenia do prevádzky v rozsahu podľa daného ustanovenia, vrátane vyhotovenia záznamu o danej činnosti. Bez vykonania uvedenej činnosti, čo je zdokladované práve vyššie uvedeným záznamom, nie je možné stavbu po jej realizácii uviesť do prevádzky. Pozn. V tomto prípade je viac ako zreteľná analógia medzi osvedčením požiarnej konštrukcie taktiež právnickou osobou podľa podmienok a podrobností uvedených vo vyhláške MV SR č. 94/2004 Z. z.)

Z uvedeného dôvodu preto vyhláška MV SR č. 94/2004 Z. z. v znení vyhlášky č. 225/2012 Z. z. inštitútom Osvedčenia požiarnej konštrukcie (OPK), ktorý vydáva zhotoviteľ požiarnej konštrukcie, neukladá povinnosť samotnému zhotoviteľovi, ale len spresňuje a spodrobňuje základnú povinnosť uvedenú v § 4 písm. k) zákona o ochrane pred požiarmi, ktorá je daná výlučne stavebníkovi, resp. jeho splnomocnenej osobe - právnickej osobe, resp. fyzickej osobe – podnikateľovi. Pre uvedené právne subjekty platia v plnom rozsahu ustanovenia § 4 a 5 zákona o ochrane pred požiarmi, kde sú im zákonne ukladané povinnosti.

Definícia právneho subjektu, ktorý realizuje jednu z mnohých činností pri uskutočňovaní stavby, vrátane zabudovania požiarnej konštrukcie do stavby, resp. podrobnosti o tzv. „Osvedčení danej konštrukcie“ je plne v medziach splnomocňovacej doložky podľa § 4 písm. k) zákona, nie je a nemôže byť chápaná ako povinnosť pre daný subjekt!

Vyhláška MV SR č. 94/2004 Z. z. v znení vyhlášky č. 225/2012 Z. z. upravuje konkrétne požiadavky na protipožiarne bezpečnosť stavieb pri ich projektovaní, uskutočňovaní, ako aj pri ich užívaní. V roku 2012 došlo zmenou vyhlášky č. 225 k podstatným zmenám práve v oblasti realizácie (uskutočňovania) stavby.

Zavedením inštitútu OPK sa zjednodušil postup orgánov ŠPD pri kolaudáciách stavieb a zároveň sa sprehľadnil proces realizácie požiarnej konštrukcií vyhotovených priamo na stavbe, resp. zabudovaných do stavby s preukázaním ich požadovaných kritérií.

Samotný obsah osvedčenia požiarnej konštrukcie, uvedený v prílohe č. 3 vyhlášky MV SR č. 94/2004 Z. z. žiadnym spôsobom neukladá nové povinnosti právny subjektom, ktorí sú stavebníkmi. Uvedená časť vyhlášky presne definuje čo patrí do portfólia dokladov ktoré sú rozhodujúce pre preukázanie požadovaných kritérií danej konštrukcie.

V neposlednom rade predmetnou zmenou a doplnením vyhlášky je v prípade vzniku požiaru zabezpečená následná kontrola a možnosť zistenia toho právneho subjektu, ktorý danú požiaru konštrukciu realizoval. Uvedená skutočnosť je však rozhodujúca vo vzťahu medzi stavebníkom a zhotoviteľom stavby, resp. medzi stavebníkom a viacerými zhotoviteľmi.

Záver:

Odo dňa 15.8.2012, kedy nadobudla účinnosť daná zmena vyhlášky MV SR č. 94/2004 do dnešného dňa ubehlo viac ako 12 rokov. Za uvedené obdobie boli so strany najmä profesných združení na úseku ochrany pred požiarom spracované návody a vzorové dokumenty pre jednoduché a prehľadné vyhotovenie dokladov o osvedčení požiarnej konštrukcie. Uvedené dokumenty boli min. v priebehu uvedeného obdobia komunikované aj s orgánmi štátnej správy a štátneho požiarneho dozoru od najvyššej úrovni až po úroveň okresnú. Daná problematika bola tiež predmetom viacerých odborných konferencií so zameraním na protipožiarne bezpečnosť stavieb.

V neposlednom rade je táto oblasť už pevnou súčasťou činnosti a dokumentácie zhotoviteľov stavieb, pričom táto dokumentácia tvorí neoddeliteľnú súčasť **dokumentácie skutočného zhotovenia stavby z hľadiska jej protipožiarnej bezpečnosti**. Požiadavku na dokumentáciu skutočného zhotovenia stavby predpokladá aj nové stavebné právo, čo sa premietne aj do zákona č. 314/2001 Z. z., kde od 1.4.2025 bude v platnosti nové ustanovenie § 9 ods. 3 písm. a), ktorého text znie:

„a) riešenie protipožiarnej bezpečnosti stavby a umiestnenia technologického zariadenia v projektovej dokumentácii,^{5e)} riešenie protipožiarnej bezpečnosti drobnej stavby,^{5f)} ak tak ustanovuje osobitný predpis,^{5g)} **zdokumentovanie uskutočnených opatrení protipožiarnej bezpečnosti v stavbe v dokumentácii skutočného zhotovenia stavby,^{5h)} zdokumentovanie uskutočnených opatrení protipožiarnej bezpečnosti umiestneného technologického zariadenia v dokumentácii skutočného zhotovenia stavby; v rozsahu, v akom nemôžu byť tieto podrobnosti ustanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi vydanými podľa všeobecného predpisu o výstavbe, ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo, podrobnosti o obsahu a rozsahu textovej časti a grafickej časti riešenia protipožiarnej bezpečnosti pre stavbu a pre umiestnenie technologického zariadenia v stavebnom zámere, v projekte stavby, vo vykonávacom projekte, obsah riešenia protipožiarnej bezpečnosti drobnej stavby, **podrobnosti o rozsahu a spôsobe zachytenia uskutočnených opatrení protipožiarnej bezpečnosti v stavbe a pri umiestnení technologického zariadenia v dokumentácii ich skutočného zhotovenia**,“.**

Vzhľadom na uvedené je preto možné konštatovať že daný inštitút OPK má maximálne opodstatnenie pre tvorbu dokumentácie skutočného zhotovenia stavby z hľadiska protipožiarnej bezpečnosti a pri jej uvedení do prevádzky.

Zavedením uvedeného inštitútu osvedčenia požiarnej konštrukcie s definovaním požiarnej konštrukcie a právneho subjektu, ktorý túto činnosť realizuje, nedošlo k porušeniu ustanovení Ústavy SR tým , že sa podzákonným predpisom stanovili povinnosti danému subjektu (povinnosti nie je možné ukladať vyhláškou ale len a výlučne zákonom ...)

Povinnosť pri osvedčení požiarnej konštrukcie sú § 4 písm. k) zákona o ochrane pred požiarom uložené právnickej osobe, resp. fyzickej osobe – podnikateľovi, ako stavebníkovi podľa stavebného zákona.

Záverom je potrebné uviesť, že uvedený právny predpis bol v roku 2012 predmetom legislatívneho procesu, ktorého súčasťou bolo aj vnútrorezortné a medzirezortné pripomienkové konanie. V neposlednom rade bola novela vyhlášky 225/2012 Z. z. predmetom posúdenia legislatívnej rady vlády a bola notifikovaná EK.

